

Otseülekanne: esitletakse paekiviooperit

16. mai 2016 12:36

[Hendrik Alla](#)

<http://kultuur.postimees.ee/3695453/otseulekanne-esitletakse-paekiviooperit>

Kolmapäeval, 18. mail kell 15 toimub Kanuti Gildi SAALis ooperi «Eesti ajalugu. Ehmatusest sündinud rahvas» esmaesitlus, kus Rahvusooper Estonia ja Kanuti Gildi SAAL tutvustavad koostöö esimesi vilju, demonstreeritakse helilooja Manfred MIM-i kolmemõõtmelist noodikirja tema algkujul ning Estonia orkestri ja koori esituses tuleb maailmaesiettekandele uue ooperi avamäng, mida dirigeerib Kaspar Mänd. **Postimees teeb esitlusest otseülekande.**

Manfred MIM-i poolt konstrueeritud dolomofoniga kuulatakse paekivisse talletunud helisid ja demonstreeritakse ooperi valmimist ning ajalugu käsitleva dokumentaalfilmi trailerit. Esitlusel võtavad sõna Aivar Mäe, Priit Raud, Raul Keller, Tatjana Kozlova-Johannes, Andrus Aaslaid, Andrus Laansalu jt.

2014. aasta märtsis otsustasid Eesti teatrid, et Eesti Vabariigi sünnipäevaks kingitakse suurejooneline lavastusprojekt, kus tuuakse publiku ette vabariigi sajandi lugu, mille raames 24 teatri osavõtul sünnib aasta jooksul – sügisest 2017 kuni kevadeni 2018 – 12 lavastust. Teatrid loosisid partnerid ja jagasid omavahel kümnendid. Rahvusooperile Estonia ning Kanuti Gildi SAALile valis fortuuna ülesandeks kajastada ühiselt kuuekümnendaid aastaid.

Õnneliku juhusega oli osapoolte valduses Eesti ooperimaastikul seni avastamata teose libreto ning fragmendid muusikast, mille on kuuekümnendate paiku kirjutanud novaatorlik leiutaja ja teadlane Manfred MIM. Ooper räägib ühest rahvast ja ühest maast, kelle ajalugu on mõjutanud suur kosmiline looduskatastroof, tänu millele on nad saanud tahtmatult alusepanijaks Euroopa kultuurile varasest rauaajast alates.

Juba pea kaks aastat kestnud visa töö tulemusena on rohkem kui kümnest inimesest koosnev mees- ja naiskond läbi töötanud enamiku Manfred MIM-i märkmeid, restaureerinud ja dešifreerinud partituuri, mille noodikirja mitte valdav autor oli talletanud muusikutele ennenägematult kujul. Valitud on ka ooperis osalevad solistid ning ülejäänud osatäitjad.

Tegemist on monumentaalse ülesandega, kuna ooperi kirjutamise ajal ei olnud moodne muusika ega lavatehnilised võimalused arenenud tasemeni, mida Manfred oma loomingus lootis kasutada. Seetõttu puudusid ka väljakujunenud viisid nende kirjeldamiseks ja mitmel puhul on kirjutamisel mõistmiseks olnud vaja kõigepealt taasluua keel, milles märkmed on algselt talletatud.

Ka praegu nõuavad mitmed tema poolt väljapakutud lahendused tehnika viimase sõna kasutamist ja mitme puhul on alust arvata, et ooperimaastikul võib selline element leida kasutamist esmakordselt. Nii on näiteks õnnestunud Manfred MIM-i märkmete alusel valmistada seade, millega taasesitada pae aluskihtidesse salvestunud meteoriidi kukkumise heli, avades sellega täiesti uue suuna kohaliku keele ning narratiivide uurimisel.

Kindlalt võib aga öelda, et uuringud, mida Manfred MIM oma ooperi loomisel läbi viis, tõestavad üheselt Euroopa kultuuriruumi alguse saamist Kaali meteoriidi kukkumisest Saaremaale.